

PŘEDMLUVA

Zákon č. 363/2019 Sb., o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu (nominální zákon), byl Parlamentem schválen dne 3. 12. 2019, prezident republiky jej podepsal dne 11. 12. 2019 a v účinnost vstoupil dnem 4. 1. 2020. Jde tedy o poměrně mladou právní úpravu.

Smyslem nominálního zákona je stanovení postupu při výběru osob, které mají být z strany státu navrženy nebo jmenovány do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu, pokud jde o obchodní společnosti, státní podniky, národní podnik nebo o státní organizaci Správa železnic. Hlavní důraz je kladen na transparentnost nominálního procesu při zachování standardní politické odpovědnosti těch, kdo za nominaci odpovídají.

Podle Závěrečné zprávy o hodnocení dopadů regulace (RIA) k návrhu nominálního zákona (sněmovní tisk č. 220, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, www.psp.cz) se v roce 2014 Česká republika majetkově účastnila v právnických osobách, bez ohledu na jejich právní formu, s odhadovaným ročním obratem přes 563 mld. Kč. Nominální zákon nijak neupravuje fungování právnických osob s majetkovou účastí státu, to je – podle právní formy dané právnické osoby – upraveno jinými zákony. Samotný nominální zákon je koncipován vcelku minimalisticky, byť s tím samozřejmě vyvstávají pochybnosti, zda je k řešení otázek, jež jsou předmětem v něm obsažené regulace, vůbec potřeba existence obecně závazného právního předpisu.

Nominální zákon také nijak neupravuje cíle státu uplatňované v souvislosti s jeho majetkovou účastí v právnických osobách a způsob výkonu práv souvisejících s touto jeho majetkovou účastí. O právní regulaci této oblasti v podobě úpravy tzv. vlastnické politiky státu se pokoušel poslanecký návrh nominálního zákona předložený v březnu 2018 (sněmovní tisk č. 129, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, www.psp.cz) i jeden z pozměňovacích návrhů k později přijatému vládnímu návrhu nominálního zákona. Bez ohledu na pochybnosti nad nutností regulace formou obecně závazného právního předpisu, které platí vedle úpravy nominací obdobně i pro vlastnickou politiku státu, může však právě tato otázka být do budoucna potenciálním směrem pokusů o novelizaci právní úpravy nominálního zákona.

Před nominálním zákonem v České republice žádná obdobná právní úprava, která by nominální proces do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu regulovala, neplatila. Již od roku 2014 však byl na úrovni vlády zřízen jejím usnesením Vládní výbor pro personální nominace, který fungoval jako čistě vládou zřízený poradní orgán posuzující personální nominace. Nominální zákon doposud nebyl novelizován, domníváme se však, že by bylo vhodné některé sporné okruhy, o kterých v rámci komentáře pojednáváme, *pro futuro* vyjasnit.

Naši snahou je čtenářům nabídnout komentář, který se pokouší nominálním zákonem řešenou problematiku zasadit do širších teoretických i praktických souvislostí. Nakolik se nám to podařilo, samozřejmě posoudí až sami čtenáři, kterým přejeme, aby pro ně tento komentář byl zdrojem odpovědí na otázky. Budeme samozřejmě rádi za jakoukoliv zpětnou vazbu.

Současně bychom rádi poděkovali týmu Wolters Kluwer ČR za jejich tradičně vysoce profesionální přístup a za možnost, aby tento komentář, který už vzhledem ke svému tématu nebude patřit mezi bestsellery, vůbec mohl spatřit světlo světa.

Komentář je zpracován podle právního stavu k 31. 10. 2023.

Praha listopad 2023

Autoři